

Örökségünk

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület kiadványa

Cím: Hernádi Tájház 2376 Hernád, Fő út 124., tel.: 06-29-374-125

E-mail: orokseg_egyesulet@hernad.hu, www.hernad.hu

A TARTALOMBÓL

Visszanéző

Március ifjai

**Fontos
rendezvényeink**

Hernádi mesék (4)

Hallott róla?

Ajánló

Hivatalos híreink

Naptár

Falu a városban

Értékeink –

A kocséri templom

**Előre hát mind,
aki költő,**

**A néppel tűzön-vízen át!
Átok reá, ki elhajítja
Kezéből a nép zászlaját,
Átok reá, ki gyávaságból
Vagy lomhaságból
elmarad,
Hogy, míg a nép küzd,
fárad, izzad,
Pihenjen ő árnyék alatt!**

**(Petőfi Sándor: A XIX.
század költői)**

VISSZANÉZŐ

Végre elolvadt a hó, lassan rügyezni kezdenek a fák és előbújnak a virágok. Nehéz ilyenkor visszatekinteni decemberre, nekünk azonban mégis meg kell tennünk, mert három rendezvényünk is volt akkor, amelyekről mindenképpen említést kell tenni.

Az angyalok a pásztorokkal

Időben az első a december 13-án megnyitott Biblia és imakönyv kiállítás. Mi magunk sem reméltük, hogy olyan sok anyagot kapunk, mint amennyivel a megnyitóig megörvendeztettek bennünket. Nagy körültekintést igényelt az anyag elrendezése is, mert igen változatos, korban és térben egymástól távol eső darabokat kaptunk. A legközelebb azok álltak a szívünkhöz, amelyekbe valamilyen személyes vagy családi feljegyzést írtak. Ezeken a

darabokon látszott leginkább, hogy milyen fontos részét képezték gazdájuk életének. Voltak a kiállítási darabok között valódi különlegességek. Ilyen például a 18. századi miserend vagy a 19. századból származó bibliák.

Néhány szép tárggyal is kiegészítettük a kiállítást. A pusztavacsi templom Coburg herceg által készíttetett casula-ja gyönyörű, amelyből történelmi levegő árad.

Az adventi időszakban ismét felállítottuk a Főtéren a koszorút, amelyen vasárnap délutánonként meggyújtottunk 1-1 gyertyát. Végül december 20-án ismét meggyulladtak a fények a falu karácsonyfáján és betlehemes műsorral köszöntöttük a 2008-as karácsonyt. Ez alkalommal is velünk voltak a többi civil szervezet tagjai, valamint az önkormányzat képviselői. A karácsonyfa vízkeresztig díszítette a Főtér. A fáért köszönet Kalotáné Évikének, a kivágásáért és felállításáért a Lián Kft. munkatársainak, főleg Sas Ferinek, a szállításért a Revák Kft.-nek és a segítségért a civileknek.

(pm)

József és Mária a kis Jézussal

Casula és miserend

A kiállítás egy része

Örökség Egyesület
Hernád

**Kérjük, támogassák
hagyományörző
tevékenységünket!**

Számlaszámunk:

65500037-30052836-53000010

Egyesületünk ettől az évtől már
fogadhat 1%-okat.

Adószámunk: 18712342-1-13

**Kiadványunk Hernád Község
Önkormányzata támogatásával
jelenik meg.**

Örökségünk

A hernádi Örökség Kulturális
és Hagyományörző Egyesület kiadványa

Szerkesztők: Sponga Tamás, Zsírosné Pallaga Mária
és Zsolnai Jánosné

Nyilvántartási szám: 163/0174-1/2007.

Postacím: 2376 Hernád, Fő u. 149.

Tel.: 06-29-374-125

E-mail: orokseg_egyesulet@hernad.hu

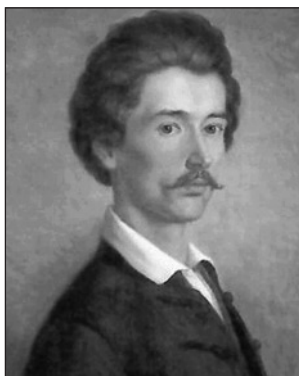
Kiadja: a Pressman Nyomdaipari Bt.

Felelős kiadó: Bálint Ferenc ügyvezető igazgató

Készült a Pressman Nyomdaipari Bt.
gondozásában, Dabason

(Tel.: 29/365-564; 06/30-210-5644)

MÁRCIUS IFJAI

Nem volt fegyverük, erős orgánusuk, külföldi kapcsolataik, mégis ők robbantották ki a forradalmat. Arisztokrata, polgári és paraszti származású fiatalok, akik közül leginkább Petőfi Sándort, Vasvári Pált, Jókai Mórt, Irinyi Józsefet, Degré Alajost, Pálfi Albertet ismerjük. Pedig mennyivel többen voltak! Ők, akik ifjonti hévvel, lelkesedéssel és a jövőbe vetett bizalommal kirobbantották 1848. március 15-én a forradalmat. Magyarok akartak maradni és hazájuk függetlenségét, fejlődését akarták elérni. Nem harcosok voltak, hanem – többségében – írók, költők, tudósok.

Mi, az Örökség Egyesület tagjai a magunk eszközeivel dolgozunk azért, hogy a magyarság és benne szűkebb lakóhelyünk, Hernád hagyományai, kulturális értékei ne vesszenek a múlt kódébe. A magyarok tavasza egyik legszebb ünnepünkkel kezdődik, amikor az 1848/49-es forradalomra és szabadságharcra emlékezünk, de nem fejeződik be márciusban. Ezért sok rendezvényt tartunk 2009-ben is és kérjük a kedves olvasókat, hogy minél többen tartanak velünk látogatóként vagy segítőként.

Pallaga Mária

EZT TERVEZZÜK 2009-BEN

Időpont	Cím	Rendező	Hely
Március 27. 18.00	Rajongók Klubja – Vendégünk: Pogány Judit	Örökség Egyesület	Művelődési ház
Március 28. 15.00	Húsvéti tojasművesség	Örökség Egyesület	Művelődési ház
Április	Rajongók Klubja- Vendégünk Rudolf Péter	Örökség Egyesület	Művelődési ház
Május 1.	Májfaállítás	Örökség Egyesület	Főtér
Június 6.	Gyermeknap	Ált. Isk., civil szervezetek	Búcsú tér
Június 14.	Úrnapi sátorállítás	Örökség Egyesület, Nyugdíjas Egyesület	Templom
Augusztus 9.	17. hernádi falunap	Önkormányzat, Művelődési Ház, Vállalkozások, Cégek és Civilek	Búcsú tér
Október 17.	Gasztronómiai rendezvény	Örökség Egyesület, civil szervezetek	Tájház, művelődési ház
November 29., december 6., december 13.	Adventi koszorú állítás és gyertyagyújtás	Örökség Egyesület, civil szervezetek	Főtér
December 19.	Falukarácsony	Örökség Egyesület, Önkormányzat, Környezetvédő és Faluszépítő Egyesület, Nagycsaládosok Hernádi Egyesülete, Hernádi Nyugdíjas Egyesület	Főtér

Fontos rendezvényeink

Rajongók Klubja

Március 27-én 18 órakor a művelődési házban a Rajongók Klubja keretében vendégünk lesz Pogány Judit színművésznő, a budapesti Örkény István Színház tagja. Az előző két alkalommal férfi vendégünk volt: Őze Áron és Reviczky Gábor, így hát éppen ide-

je, hogy egy hölgyet is bemutassunk az érdeklődőknek.

Pogány Judit a kaposvári Csiky Gergely Színház emblematikus alakja, eddigi pályafutásából 27 évet töltött el ott. De színházi szerepei mellett a magyar filmekben is nagy sikerrel alakított különböző karaktereket. (A szerző kis szubjektív megjegyzése: pl. az Eldorado c. filmben Eperjes Károly felesége.)

Pogány Judit az egyik olyan színészünk, aki miatt sajnálhatjuk, hogy az Oscar-díjat olyan belterjesen osztják ki, s magyar színésznek szinte lehetetlen megszerezni. Pedig mennyivel jobbak!

(Áprilisban terveink szerint Rudolf Pétert kérdezzük majd. A rendezvény pontos idejéről a szokott módon tájékoztatjuk az érdeklődőket.)

Rendezvényünkre a belépés díjtalan.

Húsvéti tojásművesség

Az Örökség Egyesület szeretettel meghív minden érdeklődőt a hernádi művelődési házban **2009. március 28-án 15 órától** tartandó „**Húsvéti tojásművesség**” programjára, melyen különböző érdekes díszítési technikákkal készíthetnek húsvéti tojásokat. Kérjük, hogy a résztvevők hozzanak magukkal főtt és kifűjt tojásokat!

Színházbusz!

Áprilisban és májusban vadonatúj darabokat nézhetnek meg azok, akik velem tartanak a Madách Színházba és a Vígyszínházba:

Vígyszínház: Április 17. (péntek) 19 óra : AUGUSZTUS OKLAHOMÁBAN
- fekete komédia felnőtteknek 3 felvonásban-

Játsszák: Pap Vera, Vallai Péter, Hegedűs D. Géza, Börcsök Enikő, Gyabronka József, Igó Éva, Hegyi Barbara, Reviczky Gábor, Fesztbaum Béla és mások...

Jegyár: 2.800 Ft + buszki költség

Madách Színház: Május 9. (szombat) 19 óra: 39 lépcső

- bűnügyi komédia két részben

Játsszák: Pusztaszeri Kornél, Tóth Enikő, Gálvölgyi János és Szerednyey Béla

Jegyár: 3.900 Ft + buszköltség

Kérem, hogy aki biztosítani szeretné jegyét, mihamarabb jelezze a művelődési házban személyesen vagy a 374-125-ös telefonszámon vagy e-mailben: muvhaz@hernad.hu.

A jegyigényeket a jelentkezés sorrendjében elégítjük ki. Tartsanak velem!

Az oldalt összeállította: Pallaga Mária

VÍZBEVETŐ HÉTFŐ

Húsvét hétfőt szerte a magyarok vidékeken vízbevető hétfőnek, illetve vízbehányó hétfőnek is nevezik. Az elnevezés utal a locsolkodás szokásának ősi jellegére. Valószínű, hogy a lányok szépségével, egészségével volt kapcsolatos ez a hagyomány. Az ország sok táján még mindig vödörrel locsolkodnak a legények. Vagy úgy, hogy hétfőn reggel szinte az ágyából ragadják el a lányt és a kúthoz cipelvén jól megöntözik, vagy úgy, hogy fáradságot nem kímélve nagy vödör vizet cipelnek magukkal, a lányokat a házból kicsalják és jól nyakon öntik. A locsolkodás jutalma a hímes tojás, amely a termékenységgel kapcsolatos szimbólum.

Háromszéken ezt a verset szavalták a fiúk:

Vízbevető hetfü nekünk is úgy tetszik:
Látjuk az utcákon, egymást hogy öntözik.
Öntünk gazdát, asszonyt, kedves leányával,
Várunk piros tojást, de azt is párjával.

Ha párjával adják, meg fogjuk köszönni,
Ha párral nem adják, nem fogjuk elvinni.
Kivirradt a tavasz ma húsvét napjára,
új életet öltött ismét föl magára.

Én is e szent napon örömet hirdetek,
mert Jézus feltámadt! Ezen örvendjete!
Már régen szokása minden kereszténynek:
örvendeznie e nap ifjúnak és vénnek.

Én is köszöntöm hát ezen szent napunkat,
és hozzá frissítem szép leánykájukat.
Mert hogy mit akarok, már azt is megmondom,
öntözködni jöttem. Szóm nem is cifrázom.

Frissítő balzsamos víz is van kezembe,
ez hozta húsvétot emlékezetembe.
Engemet öntöző Apollónak hívnak,
vizemtől a lányok mint virágok nyílnak.

Kérem hát alássan e háznak az urát,
engedje megöntení kedves leánykáját!

Hernádi mesék (Ahogyan a hernádiak emlékeznek)

Ezúttal én látogattam meg Magdi nénit az otthonában. Éppen tésztagyúrás közben találtam, lenyűgözve néztem, hogyan nyújtja gyakorlott, még mindig gyors mozdulatokkal szabályos kör alakúra az aranysárga tésztát. Akármerről sodorta, ugyanaz a szabályos kör maradt, s közben egyre nőtt a metéltnek való.

– Abba hagyom egy kicsit, hogy közben tudjunk beszélgetni, mondja, ez a tészta ráér, úgyis kell, hogy szikadjon egy kicsit. – Pedig csak egy tojás van benne, tojnak még a tyúkok, hála Istennek. Ma már csak tyúkok vannak meg a kutyák. Mindig szeretnék még egy fehér mangalicát tartani, de a gyerekek lebeszélnek róla, azt mondják, már ne foglalkozzak vele, mert nem bírám. Mikor még fiatal voltam tartottunk tehenet is. Nem volt közel a legelő, ahová nyáron minden nap ki kellett hajtani a jószágokat, délből a fejősekkel visszaballagtam, aztán újra kimentem velük. Ott hajtottuk el a teheneket a Rózsa tanya mellett (a Kossuth Lajos utca autópálya felől eső részén). Most is van ott két romos ház, ahol a Henczék laktak. Kicsit távolabb volt a Koren tanya, de abból már semmi nem látszik. Földműves gazdák voltak mind a ketten, cselédek is tartottak, ugyanúgy, mint a Rózsáék.

Azelőtt Szabó major volt, de megvette egy Rózsa Ferenc nevű ember azzal a szándékkal, hogy pálinkafőzdét építsen. Ez a Szabó János adományozott a saját földjéből egy darabot Hernádnak, hogy legyen temetője, mert nem volt, és a hallottaikat Újhartyánba temették.

Nagy szőlős terület el a Rózsa tanya mögött. Ma már nincs, de azt még lehet látni, hol húzódik a csatorna, ahol levezették a fürdőnek a vizét (akkor szűnt meg a Turcsán-tó is, ahol volt a strand).

Meg is lett a pálinkafőzde, és a faluból hozhatták kifőzetni a törkölyt (a szőlő kipréselése után fennmaradó magvas szőlőhéj), meg más gyümölcscefrét, főleg szilvát, mert abból volt legtöbb. Aki tudott, az pénzzel fizetett a pálinkáért, aki nem, az felesben vihette haza.

Volt a Rózsa úrnak Kispesten egy kocsmája, ott adta el a saját borát is, meg a pálinkát. Lovas kocsival hordta föl. Nagy öblös üvegekbe töltötte, azok közé meg szalmát rakott, hogy össze ne koccanjanak, ne törjenek el az úton, ha netán kisebb kátyúba megy a kocsi.

Amikor a szülők meghaltak, Ilonka lányuk elköltözött Kispestre.

A tanya később a tsz tulajdonába került, és a tsz kiadta a fiatal dolgozóinak, míg saját lakáshoz nem jutottak, így történt, hogy több család is lakott ott átmenetileg, de továbbra is mindenki csak Rózsa tanyának nevezte, így ismerik ma is.

– Mutatok neked valamit! Ezt a kis szakajtot, meg ezt a lószőr keféét még édesapám csinálta. Nem használok már egyiket sem, inkább csak emléknék őrzöm, édesapám után. – Engem nem tanított meg ezekre a mesterségekre, ide erős kéz kellett. Nézd meg, milyen stabil, pedig sokat használtuk már, de egy szála sincs meglazulva. Olyan, mintha ma készült volna el.

Ezt a szakajtot kenyérvetésre használta édesanyám. (ebben kelt meg a kenyértészta).

Én kézimunkáztam. Sok terítőt, meg falvédőt kihímeztem, tudtam kötni, horgolni. Még ma is szoktam kötni ötujjas kesztyűt meg zoknit az unokáknak.

– Szeretnék még mesélni neked valamit. Ma van húshagyó kedd, és a farsang utolsó napja. Régen a fiatalok három napig tartották a farsang végét. Szokás volt a maskarás bál, meg a tuskóhúzás. A tuskóhúzás abból állt, hogy a legények kiválasztottak egy jókora tuskót, és egy lányos ház udvarába húzták maguk után. Amelyik legénynek tetszett az a lány, bement a házba, és amíg őt a házigazda kolbásszal, szalonnával, sonkával ellátta, addig a többi legény kint a baromfiudvarban összeszedte mind a fellelhető tojásokat. A tuskót húzták tovább, mentek másik lányos házhoz. Az összeszedett tojásokat pedig este valamely fiús háznál közösen megsütötték és vidám hangulatban ették meg.

Mire befejeztük a beszélgetést, elkészült a valódi cérnametelt is, ami ínycsiklandóan sárgállott a gyúródeszka közepén.

Megköszönöm Magdi néninek a beszélgetést és kívánok neki jó egészséget, erőt és sok szeretetet. (Zsolnai Jánosné)

Magdi néni, a tészta, a szakajtó és a kefe

HALLOTT RÓLA?

Sokan láthatják nap mint nap azt az enyészetnek otthagyt, apró téglás épületegyüttest az ötvenes út mellett, ami egykor virágzó borpincéje volt Hernádnak. A II. világháború előtt csak „Berci” telepnek hívták, és akkor még konzervgyárként működött. Kisvasúton, vagonokban szállították ide a hernádi állomásról a gyümölcsöt és zöldségfélét, hogy itt feldolgozzák, palackozzák, majd vasúton tovább szállítsák értékesítésre. Évente több tonna paradicsomot főztek be, sárgabarackból lekvárt és nagy mennyiségű almát, amit vörös színű ételfestékkel színezték, s így lett belőle gyümölcsíz. – Ezt a gyümölcsízt az emberek Hitler szalonjának nevezték el a háború alatt, mert hús és szalonna helyett leginkább ilyet lehetett kapni a boltokban. Tömbökben árulták és az állaga miatt könnyen tudták szeletelni.

A „lekvárgyárba”, ahogyan a helybeliek nevezték, nem csak Hernádról, hanem Örkényből és Gyónról is sokan jártak dolgozni. Már egészen fiatal munkaerő is bekerülhetett, mint

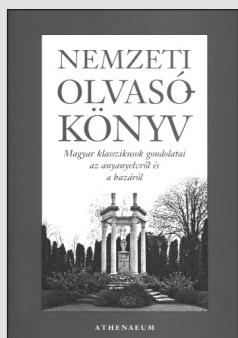
11-12 éves lányok a gyümölcsmosóba, ha volt mellettük egy felnőtt, aki vállalta értük a felelősséget.

Az alábbi képen azokat láthatjuk, akik részt vettek a „lekvárgyár” építésében. (Zsolnai Jánosné)

A brigád ebédidőt tart, miközben „lekvárgyárat” építenek a „Berci telepén” (1930-as évek)

AJÁNLÓ

Nemzeti olvasókönyv

Magyar klasszikusok gondolatai az anyanyelvről és a hazáról

„Ez a könyv nem a legszebb magyar versek és prózaszemelvények gyűjteménye. Ilyen antológia van elég. A NEMZETI OLVASÓ-KÖNYV jellege és rendeltetése más (...) Az van benne, amiért bármekkora fizetség nem sok: gondolat és útmutatás. Csupa olyan szöveg, amely szükséges alkotórésze a nemzeti önismeretnek, s egyszersmind jelzi a hazai gondolkodás csúcseit.”

Lukácsy Sándor

Most, amikor egy felgyorsult világnak vagyunk az apró alkotóelemei, nem sok időt fordítunk – sajnos, van aki semennyit – a világon egyedülálló magyar nyelv megőrzésére, legalább olyan mértékben, hogy azt helyesen használja...

A kötet hiánypótló, amit a tudós iradalomtörténész, Lukácsy Sándor állított össze. A magyar klasszikusok gondolatai – ahogy húsz évvel ezelőtt, az első kiadásakor – ma is aktuálisak, sőt még inkább megszívlelendők.

A könyvben – többek között – Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Halász József, Orbán Balázs, Jókai Mór, Széchenyi István, Tóth Lőrinc, Szabó Lőrinc, Juhász Gyula, Vasvári Pál, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Ady Endre, Tamási Áron gondolatai olvashatók.

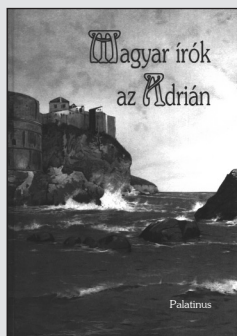
Amit Bajza József 163 évvel ezelőtt leírt, azt akár ma is leírhatná:

„Minden népnek első törekvése, és kell, hogy első törekvése legyen, önállását fenntartani, szabad és független maradni minden más nép uralmától, hogy lehetőleg megőrizze a sajátos jellemében szabad kifejezést, és ne tűrje, hogy rá idegen nép idegen élet érzelmeit erőszakolja. (...) A legnagyobb szégyen és balszerencse ellenben más népnek alávetve lenni, idegennek szolgálni, másnak sajátosságait elfogadni, táplálni és magái gyanánt előmozdítani. A szabad függetlenség nem a legfőbb cél ugyan, mire törekedni kell, hanem a legszükségesebb eszköz, mi nélkül a nép, semmi üdvös célját nem érheti el. Mert a nép meg van semmisítve, ha sajátosága megsemmisített, a sajátoságnak pedig meg kell vagy legalább meg lehet semmisülnie, ha idegen uralomnak van alávetve.

Bajza József (1846)

[stx]

AJÁNLÓ

Magyar írók az Adrián

Egykor az országunk határait mosta az Adria – az összes tenger közül ma is a legkedvesebb nekünk. A magyar és a horvát államnak több évszázados közös történelme van, amihez a legtöbb történelmi és irodalmi emlékünk fűződik. Művelődésünk múltjában gazdagon megjelenik – kezdetben a krónikák, majd a leírások, novellák versek – az Adria, a szaggatott partjaival, a sóillatú sétányokkal, a füledt kocsmáival, mindazzal, ami a mediterrán-világ hétköznapijai.

Az Adria-élmény, a mediterrán világ későbbi irodalmunkban is jelentős szerepet töltött be. A romantika korától, a 20. századig legtöbb neves írónk, költőnk járt a fiúmei kikötőben, megnézte Zára várát vagy sétált Trau és Ragúza évszázados falai között.

Ebben a novelláskötetben a szerzők között találjuk például Jókai Mór, Hamvas Bélát, Cholnoky Viktort, Kosztolányi Dezsőt, Márai Sándort, de több – mára ismeretlenül hangzó, kissé elfeledett irodalmárunk is helyet kapott a kötetben.

Új Palatinus Könyvesház, 2006.

[stx]

Az Örökség Egyesület hivatalos hírei

2009. február 16-án az Egyesület Elnöksége ülést tartott, amelyen a Közgyűlést előkészítő feladatokat határozták meg, illetve tagsági ügyeket érintő határozatot hoztak. (A téma személyiségi jogi vonatkozásai miatt a határozatoknak itt csak a számát tudjuk megjelentetni.)

1/2009.(II.16.) sz. Elnökségi határozat: (tagsági jogviszonyt érintő döntés)

2/2009.(II.16.) sz. Elnökségi határozat: (tagsági jogviszonyt érintő döntés)

3/2009.(II.16.) sz. Elnökségi határozat: (tagsági jogviszonyt érintő döntés)

2009. február 24-én Közgyűlést tartott az Egyesület. A Közgyűlésen sok határozat született, amelyeket az alábbiakban olvashatnak:

1/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: a Közgyűlés az Egyesület 2008. évi tevékenységéről szóló beszámolót egyhangúlag elfogadta.

2/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: A Közgyűlés az Egyesület 2008. évi közhasznúsági jelentését egyhangúlag elfogadta.

3/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: a Közgyűlés egyhangú szavazattal az Egyesület Alapszabályát az alábbiak szerint módosítja (egészíti ki): **1.§ (4) Az Egyesület körbélyegzője: 38 mm átmérőjű kör, középen az Egyesület logo-ja, körben az „Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület” felirat, a logo alatt ívesen: 2376 Hernád, Fő u. 124., fekete tintával.**

4/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: A Közgyűlés egyhangú szavazattal úgy határozott, hogy az Alapszabály 2.§ (3) az alábbira változik: Az Egyesület működésének, szolgáltatásainak és beszámolóinak nyilvánosságát **saját lapjában, a hernádi önkormányzat hivatalos honlapján és kifüggesztés útján biztosítja**, valamint a 6.§ (11) utolsó sora helyett az alábbi szöveg kerül: **A Közgyűlés határozatait az Egyesület saját lapjában, a hernádi önkormányzat hivatalos honlapján és kifüggesztés útján hozza nyilvánosságra.**

5/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: A Közgyűlés egyhangú szavazattal úgy határozott, hogy az Alapszabály 7.§ (7) utolsó sora helyett az alábbi szöveg kerül: **Az Elnökség határozatait az Egyesület saját lapjában, a hernádi önkormányzat hivatalos honlapján és kifüggesztés útján hozza nyilvánosságra.**

6/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: Közgyűlés az Alapszabály 8.§ (1)-t egyhangú döntéssel hatályon kívül helyezi, helyette az alábbi megfogalmazás kerül: **Az Elnökség saját tagjai közül Elnököt választ. Az Elnök az Elnökség által egyszerű szótöbbséggel, titkos szavazással 3 év időtartamra választott vezető tisztségviselő, aki az Egyesület szervezetének képviselőre önállóan jogosult vezetője.**

7/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: A Közgyűlés egyhangú szavazattal úgy határozott, hogy az Alapszabály 8.§ (2) utolsó sora helyére az következő megfogalmazás kerül: **az Egyesület beszámolóit az Egyesület saját lapjában vagy a Hernádi Hírmondóban nyilvánosságra hozza.**

8/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: (tagsági viszonyt érintő döntés)

9/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: az Egyesület Közgyűlése az új elnökség megválasztásához szükséges titkos szavazás lebonyolítására 3 tagú szavazatszámoló bizottságot választott, amelynek tagjai: Menyhátrné Katona Ibolya (elnök), Tóthné Lukács Jolán és Váradi Zsuzsanna.

10/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: (A jelöltek és a kapott szavazatok száma, felsorolás) **Az Egyesület új Elnöksége: Zsírosné Pallaga Mária, Tolnai Béláné, Takácsné Holc Andrea, Zsolnai Jánosné és Sponga Tamás.**

4/2009.(II.24.) sz. Elnökségi határozat: Az Elnökség tagjai titkos szavazással, egyszerű szótöbbséggel, 3-0 szavazattal Zsírosné Pallaga Máriát választották az Egyesület elnökévé.

11/2009.(II.24.) sz. Közgyűlési határozat: Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület Közgyűlése a tagok által 2009-ben fizetendő tagdíj mértékét egyhangúlag 2000 Ft-ban határozta meg.

12/2009. sz. Közgyűlési határozat: az Közgyűlés az Egyesület 2009. évi költségvetését egyhangúlag elfogadta.

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület 2008. évi közhasznúsági jelentése (kivonat)

Kapott támogatások:

Hernád Község Önkormányzata	270.000.-Ft
Pest Megye Közgyűlése	50.000.-Ft
Örkényi Takarékszövetkezet támogatása	10.000.-Ft
Vállalkozástól kapott támogatás	20.000.-Ft
Pro R. Cultura H. Alapítvány	30.000.-Ft
Magánszemélytől kapott adomány	1.000.-Ft
Nemzeti Civil Alapprogram	200.000.- Ft
Kapott kamatok betét után	608.- Ft
Tagdíj	50.000.- Ft

Vagyon felhasználási kimutatás

2008. évi nyitó vagyon	65.000.-.
2008. évi Bevételek	612.000.-
2008. évi kiadások (egyesület működésével kapcsolatos)	11.000.-
2008. évben alapszabály szerinti célra fordított kiadás	370.000.-
2008. évi követelés	24.000.-
2008. évi záró vagyon	301.000.-

Cél szerinti juttatások kimutatása

Alapszabályban meghatározott közhasznú tevékenységre kifizetett összes ráfordítás	370.000.- Ft
---	--------------

Pályázati nyeremények felhasználása:

Egyesületünk Hernád Község Önkormányzatától 270.000.- Ft, vállalkozótól 20.000.- Ft, az Örkényi Takarékszövetkezet Hernádi kirendeltségétől 10.000.- Ft, az Nemzeti Civil Alapprogramtól 200.000.- Ft (amelyet 2009-ben tervezünk felhasználni), a Pro Renovanda Cultura Hungarica Alapítványtól 30.000.-Ft és egy magánszemélytől 1.000.- Ft támogatást kapott a 2008. évben. A támogatásokat az alábbi közhasznú célok érdekében használtuk fel:

- Örökségünk c. lap megjelentetése,
- Rendezvények:

Időpontja	Megnevezése
Március 8. 14-17 óra	Ünnepi készülődés (húsvéti)
Május 2.	Piknik a szabadban, májfaállítás
Május 25.	Úrnap körmenet, virágsátor állítás
Augusztus 3.	16. hernádi falunap
Augusztus 20.	Szent István-nap (részvétel)
Október 23.	Rajongók klubja (Őze)
November 8.	Kárikittyom (Civil szervezetek gasztronómiai rendezvénye)
November 18.	Rajongók klubja (Reviczky)
November 30., 15 óra	
december 7., 15 óra	
december 14. 15 óra	Adventi gyertyagyújtás
December 13-19.	Biblia és imakönyv kiállítás
December 20. 17 óra	Falukarácsony
December 29.	Egyesületi évzáró

A Pest Megye Közgyűlésétől kapott támogatásból a 2008. évben 30.000.-Ft előleg érkezett meg. A pályázati programot teljesítettük, az elszámolást 2008. decemberében elküldtük. Az elszámolás elfogadása után még 20.000.- Ft érkezik a számlánkra, amelyet 2008-ban már megelőlegeztünk. A 20.000.- Ft-ot 2009-ben még közhasznú tevékenységre kell fordítanunk. Az NCA pályázaton nyert működési támogatást (200.000.-Ft) márciusban tervezzük elkölteni.

Közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámoló

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesületet 23 tag 2006. február 7-én alapította azzal a céllal, hogy a helyi közművelődési és hagyományőrző tevékenységet segítse, új rendezvényekkel gyarapítsa, valamint felhívja a figyelmet a már-már elfelejtett néphagyományokra. Az egyesület közhasznú. A Pest Megyei Bíróság 2006. május 3-án vette nyilvántartásba.

Az Egyesület működése az alapszabálynak megfelelő. A 2008. év során számos rendezvényen bizonyította létjogosultságát a tavaszi rendezvényektől egészen a karácsonyfa-állításig. Az Egyesület egyik büszkesége az Örökségünk című lap kiadása, amely kedvelt a hernádiak körében. A működés az alapító okiratnak megfelelően történik. Az Egyesület vezetőségének tagjai díjazásban nem részesülnek, munkájukat társadalmi munkaként végzik. Az Egyesület közhasznú besorolásának megfelelően tevékenységét a hernádi kulturális hagyományok ápolásának szenteli, vállalkozói tevékenységet nem folytat.

Az Egyesület 2008. évi tevékenységéről szóló beszámolót és a Közhasznúsági jelentést az Egyesület Közgyűlése 1/2009.(II.24.) és 2/2009.(II.24.) számú Közgyűlési határozataival elfogadta.

Zsírosné Pallaga Mária elnök

Az Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület ebben az évben már fogadhat 1 %-okat. Minden újságban talál az olvasó 1 db ún. Rendelkező nyilatkozatot, amely az Egyesület adataival van kitöltve. Ezt kell az adóbevallással benyújtani.
Ne hagyja veszni azt az 1 %-ot, amely segítheti a hernádi kultúrát és hagyományőrzést!

Zsani a tavalyi falunapon egyesületünk sátrában kézműveskedett

A fiúk focizni próbálnak a tavalyi egyesületi kiránduláson

NAPTÁR

Március 17. – 1874-ben ezen a napon született Kincsem, magyar versenyló Tápiószentmártonban, gróf Blaskovich Ernő birtokán. Pályafutásának mind az 54 versenyét megnyerte. Hat éves korában kiderült, hogy izületei megkoptak, és versenyen többé nem indulhat. Ezután tenyészkancaként élt és kiváló vérvonalú lovak anyja lett. Utolsó ellése után Kincsem egészsége meggyengült. Gyomor és bélgörcsök kínozták. 1887. március 17-én, 13. születésnapján egy súlyos kólikaroham következtében múlt ki a magyarok legendás telivérje. Kincsem terebélyes családfát hagyott hátra, melyen magyar és nemzetközi nagydíjak és futamok győzteseit találjuk. Vérvonala, főleg Németországban, a mai napig tovább él, bár Kincsem egyik leszármazottja sem érte el őspanya kivételes eredményeit. (lovas.lapunk.hu)

nem érvényesülhetett mellette. 1857. szeptember 3-án az ő vendégjátékával (és Jókai beszédével) nyitotta meg kapuit a Miskolci Nemzeti Színház. Itt később, 1883-ban egy búcsúfellépés erejéig ismét színpadra lépett. (Wikipédia)

Laborfalvi Róza Barabás Miklós litográfiáján (1848)

Kincsem

Március 19. – 1944-ben ezen a napon szállták meg a németek Magyarországot.

Március 20. – 1894-ben Torinóban meghalt Kossuth Lajos, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc egyik vezetője, az első független magyar kormány pénzügyminisztere.

„Amely percben Magyarországon akadna ember, aki urává akarna lennie e nemzetnek, aki bármely hatalmat mástól, mint e nemzet képviselői testület kezéből akarna venni, azon emberre, uraim, vigyázzanak önök, az egész nép, és soha semmi esetben ne tűrjék, ne engedjék azt, hogy e nemzet felett más határozhatson valaki, mint e nemzet maga.”

(Debrecen, 1849. április 14. Kossuth beszéde a képviselőházban Magyarország függetlenségének kimondásáról)

Április 8. – 1817-ben ezen a napon született Jókainé Laborfalvi Róza színésznő. 1848. március 15-én, Katona József Bánk bánjának az előadásán találkozott a tőle nyolc évvel fiatalabb Jókai Mórral, egy kokárdát tűzve a férfi kabátjának hajtókájára. Még ebben az évben feleségül ment hozzá. A házasság nagy botrányt kavart, az író családja és barátai (például Petőfi Sándor is) nehezen törődtek bele a kapcsolatba, különösen, mert a feleségnek volt egy házasságon kívül született, ekkor 12 éves lánya, Benke Róza, akinek az apja a kor ünnepelt színésze, Lendvay Márton volt. Laborfalvi visszavonulásáig, 1859-ig szinte egyeduralkodó volt, akadt olyan pályatársnője, aki azért ment külföldre, mert

Május 11. – 1857-ben ezen a napon szabadul amnesztiával a kufsteini börtönből a magyar nőnevelés úttörője, a nők művelődési egyenjogúságának hirdetője: Teleki Blanka grófnő. Csaladjából hozta magával a művelődés fontosságának tudatát és elveit, hiszen édesanyja Brunszvik Teréznek, az első magyar kisdodó intézménynek a megalapítója volt. Blanka is a nőnevelést választotta hivatásául: 1846-ban magyar tanítási nyelvű leánynevelő intézetet nyitott Pesten, a mai Szabadság téren. Ez az iskola számított az első olyan magyarországi leányiskolának, ahol szakszerű oktatás folyt. A kiváló tanárok között volt Vasvári Pál (történelem), Hanák János (természetrajz) és Leövey Klára (nevelőnő). A szabadságharc alatt, 1848 végén kénytelen volt az intézetet bezárni; Leövey Klárával előbb Debrecenbe, Nagyváradra, végül Szegedre menekült. A szabadságharc bukása után részt vett a forradalmárok rejtegetésében. Miután a bécsi rendőrség kezére jutott Teleki Blanka levelezése, 1851-ben Bécsben elfogták és Pestre, az Újépületbe szállították. 1853-ban a haditörvényszék 10 évi várfogságra ítélte; az ítéletet is az Újépületben hirdették ki. Teleki Blanka Brünnben, Olmützben és végül Kufsteinben raboskodott.

Június 4. – 1920-ban a Párizs környéki békeszerződés részeként létrejött Magyarország és az antant közötti békeszerződés (békediktátum), amely jelentősen átalakította Közép-Európa térképét. A békediktátum következményeként az addig 325 411 km² összterületű Magyar Királyság elveszítette területének több mint kétharmadát és lakosságának több mint a felét.

1920. június 4-e után a revizionista mozgalmak az ilyen egyszerű eszközöket is felhasználták arra, hogy emlékeztessék az embereket a nemzetet ért igazságtalanságra. (Ez a szódásüveg Nagykőrösről származik.)

Július 14. – 2003-ban ezen a napon hunyt el Janikovszky Éva Kossuth díjas író, sok népszerű gyermek- és ifjúsági regény írója.

Augusztus 9. – 1866-ban megnyílt a Fővárosi Állat- és Növénykert, amely egyike a világ legnagyobb állatkertjeinek.

FALU A VÁROSBAN - I. EURÓPAI LEADER EXPO BUDAPESTEN

Talán azért már vannak néhányan olvasóink között, akiknek a „LEADER” szó nem ismeretlen, de – mivel a jó dolgokat nem árt ismételni – néhány fontos, ezzel kapcsolatos gondolatot szeretnék megosztani Önökkel.

A LEADER program az Európai Unió egyik legsikeresebb közösségi kezdeményezése, amelyben 2005 óta Magyarország is részt vesz. Az új EU-s költségvetési időszakban (2007-2013) ennek a térségnek 13 települése is újra belevetette magát a közösségi tervezésbe. Ehhez Vidékfejlesztési Egyesületet kellett alakítanunk. Ennek az egyesületnek tagja a Hernád Községi Önkormányzat és a Her-Csi-Hús Kft. mellett az Örökség Egyesület is.

2007-2008-ban megalkottuk a térségre vonatkozó vidékfejlesztési stratégiánkat, amely lehetővé teszi, hogy városaink és községeink uniós vidékfejlesztési forrásokra pályázhassanak. Erre két vezérfonal, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. és IV. tengelyébe tartozó intézkedések mentén nyílik lehetőség. A III. tengelyes témákra (Mikrovállalkozások támogatása, turizmusfejlesztés, vidéki örökség megőrzése és falumegújítás,- fejlesztés) január 10-ig már lehetett támogatási kérelmet benyújtani. Ebben az évben még egy alkalommal, októberi beadási határidővel lehet ezt megtenni.

A IV. tengely az ún. LEADER-program, amely leginkább az összefogáson alapuló, kisebb projektek (sport, kulturális stb.) támogatására nyújt lehetőséget.

Február végén és március elején Budapesten a kőbányai vásárvárosban találkoztak Magyarország LEADER-csoportjai és fogadták szerte Európából leader-es vendégeiket. A mi csapatunk, a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület természetesen szintén ott volt, és nem is egyedül! Vendégeink, egy erdélyi és egy spanyol LEADER-közösség erősítette sorainkat.

A „Faluk a városban” kifejezés nem túlzás, mert a kiállítók, résztvevők bemutatták hagyományaik és termékeik széles skáláját. Azok, akik vették a fáradságot és végignézték a sok-sok kiállítóhelyet, megállapíthatták, hogy a vidéken élő emberek nagyon tehetségesek és génjeikben hordozzák tárgyi és szellemi hagyományaikat, azokat féltőn óvják, őrzik, de szívesen megmutatják az érdeklődőknek.

Az EXPO-n kiválóan megfértek egymással a nemzetiségek is: a magyar, a német, a szlovák, a román, a cigány együtt örült annak, hogy van hol együtt lenni, van hol megmutatni értékeiket.

Hernádot a Garázs Band képviselte az EXPO-n. Végeztető bigband-muzsikával kápráztatták el a hallgatókat.

Remélem, felkeltettem érdeklődésüket a program iránt. Ha a helyi vidékfejlesztési stratégiával vagy a LEADER-pályázatokkal kapcsolatosan kérdésük van, kérem, kereszenek meg a hernádi művelődési házban vagy a 06/30-9951-651-es telefonszámon.

Zsírosné Pallaga Mária

ÉRTÉKEINK

Lakóhelyünk közelében több olyan – esetenként többszáz éves – kulturális, történelmi és vallási emlék található, amelyek létezéséről nem biztos, hogy hallott mindenki.

Ebben a sorozatban felkeressük azokat a helyeket, romokat, épületeket, épületmaradványokat, történelmi emlékeket, amelyek egy-egy fél- vagy egy-napos kirándulás alkalmával meglátogathatók.

Hernádtól mintegy 55 km-re található Pest megye legdélibb faluja, Kocsér. A kicsi, jellemzően tanyás területnek többszáz éves múltja van, aminek – sajnos – nem túl sok emléke található ma már meg. A 13. század óta lakott területen – valószínűleg – a tatárok elől menekülő kunok alapították a települést. A sajátos jogokat és királyi kiváltságokat megszerző Kocsér a Jászkun Kerülethez tartozott. Az elnevezés kun eredetű, jelentése nem ismert. A település nevének első írásos említése a budai káptalan 1488. május 22-én kelt birtokperes iratában olvasható. A 14 – 15. századra virágzó Kocsér a törökkel vívott háborúk alatt elpusztult – egyes források szerint az 1596-os évben. Ezután a környék – hasonlóan a Kiskunság nagy részéhez – elnéptelenedett. A lerombolt, felégetett házak, gazzal benőtt földek lassan az enyészeté lettek, a területet évszázadokon át Praedium Kotsér-ként említették (Kocsér pusztja). 1702-ben I. Lipót császár eladta a területet a Német Lovagrendnek, amivel a szabad kunok és jászok földesúri felügyelet alá kerültek. Kocsér kun pusztát a közeli Jászapáti lakosai váltották meg a Jászkun Redemptio keretében, 1745-re. A terület a 19. század első felében kezdett újra benépesülni – többnyire Jászapáti lakosaiból, és így 1877. augusztus 12-én alakult meg Kocsér község.

A régi, templomos településre a mai temetőben látható, több mint 400 éves templomrom megmaradt keleti fala emlékeztet. Az első írásos említése az 1572-es regustrumban olvasható, miszerint ekkor már kőegyháza volt a falunak. Az egykori gótikus templom maradványa dombon áll. A falait, a környéken 80 – 120 cm mélységben található terméskőből építették. A templom környékén régén (is) temető volt, ezt bizonyítják a feltárások során talált emberi csontok. Sajnos, napjainkra csak egyetlen fal maradt meg: az egykor téglalap alaprajzú, nyugati sarkain támpillérekkel támasztott hajó északi oldala. Szakértők szerint, egy sokszögzáródású szentély csatlakozott a hajóhoz. A 7 – 8 méter hosszú északi fal végén 120 cm-es támpillér van. A falazat vastagsága 60 cm, amelyben 140 cm-es távolságban építési állványzat gerendafészkéi láthatók. A hajófal és a támpillér illesztésénél látható a már elbontott 60 – 70 cm-es nyugati fal maradványa. A hajó keleti végén megfigyelhető az egykori diadalív 40 – 50 cm-es csonkja. Szemközt, a fal északi felén 90 – 100 cm hosszú támpillér maradványa áll.

A fal északi oldala viszonylag jó állapotban van, azonban a belső déli oldaláról ez közel sem mondható el. Több helyen látszik az időjárás okozta romlások, amik konzerválása még ma sem megoldott.

A kocséri romtemplom meglátogatása ettől függetlenül egy jó kirándulás lehet, főként, hogy a tanyás vidék is sok látnivalót tartogat.

[stx]

